

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/119/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718203137
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8718203137.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej, sudkyne JUDr. Jany Burešovej a sudcu Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu N. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/X, XXX XX C. proti žalovanej J. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX C., o zaplatenie 5.000 eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 11C/29/2018-33 zo dňa 09.04.2019 takto

rozhodol:

Odmieťa odvolanie voči zamietavému výroku rozsudku.

Potvrdzuje rozsudok v časti vyhovujúceho výroku vo vzťahu k povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 5.000 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.000 eur od 16.09.2017 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Mení rozsudok v časti vyhovujúceho výroku vo vzťahu k úrokom z omeškania prevyšujúcim 5 % ročne zo sumy 5.000 eur od 16.09.2017 do zaplatenia tak, že v tejto časti žalobu zamieťa.

Zrušuje rozsudok vo zvyšnej časti vyhovujúceho výroku ako aj v súvisiacom výroku o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 6.000 eur spolu s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 6.000 eur od 16.09.2017 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamieťa.

III. Žalobca má právo na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %, o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca podal dňa 15.06.2018 žalobu, ktorou žiadal o vrátenie poskytnutej pôžičky vo výške 5.000 eur. Svoju žalobu odôvodnil tým, že dňa 03.08.2017 požičal žalovanej peniaze v sume 5.000 eur, za čo mal dostať odmenu 10.000 eur a žalovaná sa zaviazala, že ich na 100 % jednorazovo vráti do 15.09.2017. Žalovaná tieto finančné prostriedky nevrátila a tak navrhla, že za ďalší mesiac omeškania zaplatí žalobcovi 10 % zo sumy 5.000 eur k 15.06.2018, a to činí sumu 10.500 eur. Žalovaná do dňa 15.06.2018 dlžnú sumu neuhradila, a preto sa dostala do omeškania. Žalobca navrhol v rozsudku zaviazat' žalovanú, aby zaplatila žalobcovi 10.500 eur a trovy konania. Uviedol, že sa dohodli na dlžnej sume + úroky, t.j. tých 1.000 eur a tento návrh dala práve žalovaná. Žiadal, aby súd zaviazal žalovanú na úhradu sumy 6.000 eur + úroky z omeškania.

Súd konštatoval, že žalovaná uviedla, že je pravdou, že si od žalobcu požičala finančné prostriedky vo výške 5.000 eur, ako sa dohodli v zmluve o pôžičke. V čase uzatvárania mala za to, že požičanú sumu žalobcovi bez problémov vráti, a preto súhlasila aj s dohodnutými zmluvnými podmienkami. Následne sa však dostala do finančných problémov. Žiadala preto o možnosť zaplatiť sumu 5.000 eur v splátkach. Nesúhlasila s úrokmi z omeškania, ktoré sú podľa nej v rozpore s dobrými mravmi.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že bola uzatvorená zmluva o pôžičke podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka dňa 03.08.2017. Predmetom zmluvy bolo požičanie peňazí vo výške 5.000 eur zo strany žalobcu žalovanej. Zmluvné strany sa dohodli na vrátení dlhu tak, že dlh jednorazovo vráti žalovaná do 15.09.2017 vo výške 5.000 eur + úrok 1.000 eur + 10 % z omeškania mesačne. Z výsluchu sporných strán súd mal zistené, že žalovaná uznáva predmetný dlh čo sa týka výšky 5.000 eur, avšak žiada priznať zákonný úrok z omeškania. Žalobca vo svojej žalobe požaduje úhradu 10.500 eur a to tak, že 5.000 eur bola poskytnutá požičaná suma, 1.000 eur mala byť odmena + 10 % zo sumy 5.000 eur za každý ďalší mesiac omeškania a to k 15.06.2018 činí 10.500 eur. Žalobu mal za dôvodnú v časti sumy 6.000 eur, ktorú mal za sumu istiny. Keďže mal za preukázané, že žalovaná prevzala finančné prostriedky vo výške 5.000 eur a zároveň sa zmluvné strany dohodli, že žalovaná vráti veriteľovi dlh spolu s úrokom vyčísleným v sume 1.000 eur, preto vyhovel žalobe v časti o 6.000 eur, úrok z omeškania priznal však vo výške 8 % ročne, ktorý mal za úrok zákonný. Pokiaľ žiadaný bol úrok z omeškania 10 % mesačne, mal za to, že ide o úroky úžernícke.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 488, § 657, § 658 ods. 1, 2, § 558, § 517 ods. 1, 2 a na Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná, a to voči všetkým výrokom. Uviedla, že jeho nesprávnosť vidí v dôvodoch obsiahnutých v ust. § 365 ods. 1 písm. f), g) a h) CSP. Uviedla, že súd prvej inštancie rozhodol nesprávne a nezákonne keď napriek tomu, že žalobca sa domáhal vrátenia pôžičky 5.000 eur, tak ju zaviazal zaplatiť istinu 6.000 eur. Poukázala na to, že úrok vo výške 1.000 eur za obdobie od 04.08.2017 do 15.09.2017, ktorý súd „pripojil“ k žalovanej istine je vo výške 169,76 % ročne. Napriek tomu, že túto skutočnosť na pojednávaní namietala, súd dospel k názoru, že táto dohoda je zákonná a neprieči sa dobrým mravom. Podľa žalovanej sa jedná o zjavnú úžeru. Zmluva o pôžičke je podľa nej absolútne neplatná a z tohto dôvodu sa žalobca nemôže domáhať plnenia z toho právneho titulu, len vrátenia peňazí, ktoré jej poskytol z titulu bezdôvodného obohatenia, vrátane zákonného úroku z omeškania. Uviedla taktiež, že pokiaľ súd priznal úrok z omeškania vo výške 8 % ročne, ide o nesprávnosť súdu aj v tomto smere, nakoľko úrok z omeškania v občianskoprávných vzťahoch za uvedené obdobie bol vo výške 5 %, na rozdiel od obchodnoprávných vzťahoch, v ktorých bol úrok z omeškania 8 % ročne. Súd teda nesprávne posúdil aj výšku úroku z omeškania. Okrem toho, na pojednávaní žiadala o možnosť splácať dlh v splátkach. Je síce pravdou, že má ďalšie dlhy, ale súd sa má podľa nej zaoberať jej sociálnou a ekonomickou situáciou a povoliť jej splátky.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že s tvrdeniami žalovanej v odvolaní nesúhlasí. Bola to žalovaná, ktorá sama pripravila zmluvu doma a sama navrhla odmenu 1.000 eur alebo 2.000 eur. Dohodli sa, že 1.000 eur bude stačiť. Upozornil ju, že pokiaľ v dohodnutej lehote peňažné prostriedky nevráti, bude si musieť požičať, pretože peniaze, ktoré jej požičal má odložené na kúpu auta, teda mu chýbali. Preto do zmluvy napísali 10 % mesačne, aby to pokrylo škodu, ktorú mu tým spôsobila. Uznáva, že úrok je vysoký, ale nepredpokladal, že sa stane súčasťou podvodu, keďže mu tvrdila, že iné dlhy nemá. Zistil to až pri nahlásení na políciu. Jednalo sa o sumu okolo 120.000 eur. Žalovaná síce tvrdí, že nie je vlastníčkou nehnuteľnosti, cenných hnutelných vecí, nedisponuje ani hotovosťou, avšak podľa katastra bola vlastníčkou bytu v C. a tiež majiteľkou zariadenia G. v S. G.. Keď ju upozornil, že vec postúpi polícii a súdu, byť previedla na iných príslušníkov rodiny a vzápätí na ďalšiu osobu, pričom jej rodičia tam žijú dodnes. Zariadenie G. predala, pričom zinkasovala veľkú hotovosť, dávno ho mohla vyplatiť a zaplatiť súdne trovy. Tvrdenia žalovanej o jej majetku sú preto nepravdivé a zavádzajúce. Žiada preto vyplatenie požičanej sumy jednorazovo, a nie na splátky z obáv, že tieto prostriedky, ktoré zinkasovala za byt a firmu môže použiť na iné účely.

4. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k jej odvolaniu uviedla, že žalobca sa vôbec vecne a konkrétne nevyjadril k dôvodom a skutočnostiam, ktoré ona uviedla vo svojom odvolaní. Čo sa týka jeho tvrdení o jej majetnosti, nezakladajú sa na pravde, nie je pravdou, že by ho úmyselne zaviedla nepravdivými informáciami o svojej finančnej situácii. Nikdy nepoprela a nespochybovala pôžičku 5.000 eur. Túto čiastku 5.000 eur, a nie 6.000 eur uznala, pretože žalobca jej požičal sumu 5.000 eur. Dôvodom,

prečo podala odvolanie bola tá skutočnosť, že namietala výšku úroku z požičanej sumy, ktorú súd zahrnul vo výroku ako súčasť istiny.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario). Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 05.03.2020 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o existencii dôvodu pre odmietnutie odvolania v časti, ako aj pre potvrdenie, zmenu a zrušenie jednotlivých zvyšných častí v rozsudku.

6. Podľa § 386 písm. b) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Osobou oprávnenou podať odvolanie je tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté. Podmienkou subjektívnej prípustnosti odvolania je existencia ujmy spôsobenej napadnutým rozhodnutím. Ujma sa pritom posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Vychádza sa z výroku napadnutého rozhodnutia.

Výrokom, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, nebolo rozhodnuté v neprospech žalovanej, práve naopak, ak podala odvolanie voči celému rozsudku súdu prvej inštancie, znamená to, že vo vzťahu k zamietavému výroku nebola žalovaná osobou oprávnenou k podaniu odvolania, preto odvolací súd odvolanie žalovanej vo vzťahu k zamietavému výroku odmietol.

7. Predmetom konania bol nárok žalobcu zo záväzkového vzťahu vzniknutého na základe zmluvy o pôžičke, ktorú strany sporu uzatvorili dňa 03.08.2017. Zmluva o pôžičke je v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka reálnym kontraktom, pre platnosť ktorého nevyžaduje sa písomná forma, pôžičku je možné dojednať buď ako zmluvu odplacnú alebo bezodplacnú, čo vyplýva z ust. § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dohodnutý úrok je pritom sumou, ktorú generujú požičané peniaze počas určitého obdobia, teda cenou peňažných prostriedkov za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie. Vzhľadom na dispozitívnu povahu ust. § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka je možné úrok dohodnúť nielen ako percentuálnu sadzbu za dohodnuté obdobie, ale aj pevnou sumou za obdobie od poskytnutia pôžičky do jej zaplatenia. Aj keď je dojednanie úroku pri pôžičke vecou zmluvných strán, neznamená to, že veriteľ nemá pri dojednávaní úroku z pôžičky konať bez ohľadu na súlad s dobrými mravmi, čo vyplýva z ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí z 30.03.2011 sp.zn. 3Cdo/144/2010, ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka umožňuje súdu posúdiť vec v tom smere, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť právnu ochranu uplatňovaného práva. Aplikácia tohto ustanovenia umožňuje aj zásah do výkonu už existujúceho práva vyplývajúceho z občianskoprávných vzťahov, nemôže ale viesť ku vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemá totiž vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie iných ustanovení. Ak je určitý úkon absolútne neplatný, nastáva jeho neplatnosť priamo zo zákona už v čase jeho urobenia. Na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu (z úradnej povinnosti - ex officio). V rozsudku 5Cdo/26/2011 z 26.04.2012 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, neplatnou je len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých ku nemu došlo nevyplýva, že túto časť nie je možné oddeliť od ostatného obsahu. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstatnej zložky), je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Otázku možnosti a nemožnosti oddelenia právneho úkonu treba posudzovať z hľadiska povahy a obsahu celého právneho úkonu a nielen z hľadiska oddeľovanej časti. Zmluvu, pokiaľ ide o jej zákonom určené pojmové znaky, treba chápať ako nedeliteľný celok. Dohodu o výške úrokov z pôžičky je možné oddeliť ako jej časť od zmluvy o pôžičke. Samotná dohoda o výške úroku, jej obsah, však tvorí nedeliteľný celok.

8. Žalovaná nenamietala, že od žalobcu si požičala sumu 5.000 eur. Namietala len dohodu o úrokoch, nielen zmluvných úrokov za požičanie peňazí, ale aj úrokov z omeškania. Vo vzťahu k povinnosti vrátiť požičanú sumu istiny namietala aj to, že súd jej neumožnil vrátiť žalobcovi čiastku 5.000 eur v splátkach. Pri nespochybňovaní povinnosti vrátiť žalobcovi sumu 5.000 eur a neexistencii verifikovania tvrdení žalovanej o takých jej príjmových, majetkových alebo osobných pomeroch, ktoré by jej znemožňovali zaplatiť žalobcovi dlžnú sumu v lehote na plnenie vyplývajúcej z § 232 ods. 3 veta prvá CSP akýmkoľvek dôkazmi, mal odvolací súd za to, že bolo dôvodné potvrdiť rozsudok v časti vyhovujúceho výroku vo

vzťahu k povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 5.000 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a preto rozsudok v tejto časti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. Žalovaná nespochybnila, že s vrátením sumy 5.000 eur žalobcovi mešká, a to od času ako uviedol súd prvej inštancie v rozsudku. Namietala len výšku úroku z omeškania 8 % ročne poukazujúc na to, že zákonná výška úroku z omeškania mala byť 5 % ročne. Uvedená námietka žalovanej bola relevantnou. V čase začiatku meškania žalovanej s vrátením pôžičky bola výška úroku z omeškania v zmysle Nariadenia vlády Slovenskej republiky 87/1995 Z.z., § 3, určená tak, že výška úroku z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. K prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky 0, čo znamená, že povinnosťou žalovanej je zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 16.09.2017 do zaplatenia, preto odvolací súd vo vzťahu k úroku z omeškania zo sumy 5.000 eur rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 potvrdil v rozsahu jeho zákonnej výšky a v prevyšujúcej výške priznaného úroku rozsudok zmenil podľa § 388 CSP ako je uvedené vo výroku rozhodnutia tak, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

10. Zásadným odvolacím argumentom žalovanej bol argument o úžernom úroku z pôžičky, ktorý, kvantifikujúc ho v percentuálnej výške k požičanej sume za obdobie dohodnuté na vrátenie pôžičky, mal predstavovať 169,76 % ročne. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, že by sa súd zaoberal a posudzoval tú skutočnosť, či dohodnutá odmena za poskytnutie sumy za požičanie čiastky 5.000 eur na obdobie od 04.08.2017 do 15.09.2017 zodpovedá v daných skutkových okolnostiach dobrým mravom, v tomto zmysle v dôvodoch rozhodnutia nie je žiadna zmienka. Odvolací súd preto rozsudok vo zvyšku vyhovujúceho výroku podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil vrátane súvisiaceho výroku o nároku na náhradu trov konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

11. V priebehu ďalšieho konania súd prvej inštancie opätovne posúdi dohodnutú odplatu za požičanie sumy 5.000 eur. V konkrétnych skutkových okolnostiach sa bude zaoberať tým, či dohodnutá odplata zodpovedá dobrým mravom a v závislosti od vlastného zistenia a posúdenia odplaty za požičanú sumu opätovne rozhodne.

Opätovne rozhodnej aj o nároku na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania /§ 393 ods.3 CSP/.

12. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.